

Rok V.

Nr. 5.

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WILEŃSKIEGO

WYDAWANY Z FUNDUSZÓW NAUCZYCIELSTWA OKRĘGU.

Wilno, dnia 10 maja 1928 r.

Redakcja i Administracja:
Wilno, Wolana 10. Kuratorjum Okr. Szk. Wil. Konto P. K. O. Nr. 30.466

Pojedyncze numery do nabycia w Księgarni Stow. Naucz. Pol. w Wilnie, ul. Królewska Nr. 1

T R E Ś Ć :

Pozycja	str.
75. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej w sprawie zmiany niektórych przepisów o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych	116
76. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o komisjach weryfikacyjnych	117
77. Zarządzenie M. W. R. i O. P. w sprawie obowiązków zastępców inspektora szkolnego	119
78. Okólnik M. W. R. i O. P. w sprawie świąt sportowych młodzieży	121
79. Okólnik M. W. R. i O. P. w sprawie udziału hułców szkolnych w uroczystościach	122
80. Okólnik M. W. R. i O. P. w sprawie natrysków szkolnych	123
81. Okólnik M. W. R. i O. P. w sprawie wycieczek szkolnych do Czechosłowacji	125
82. Okólnik M. W. R. i O. P. w sprawie nabywania świadectw i druków szkolnych	125
83. Okólnik M. W. R. i O. P. w sprawie uprawnień uczniów szkół zawodowych	126
84. Okólnik M. W. R. i O. P. w sprawie zjazdu nauczycieli geografji	126
85. Okólnik K. O. S. Wil. — w tej samej sprawie	126
86. Okólnik K. O. S. Wil. w sprawie przedstawienia „Kościuszki pod Raclawicami”	127
87. Okólnik K. O. S. Wil. w sprawie zaświadczeń na ulgowe paszporty zagraniczne	127
88. Okólnik K. O. S. Wil. w sprawie legitymacyj urzędowych	128
89. Okólnik K. O. S. Wil. w sprawie kursu dla lekarzy szkolnych	129
90. Okólnik K. O. S. Wil. w sprawie szkół tańców	130
91. Okólnik K. O. S. Wil. w sprawie zakładów, wyznaczonych dla praktyki przed-egzaminowej	131
92. Okólnik K. O. S. Wil. w spr. przyjmowania uczniów i egzaminów wstępnych w gimnazjach	132
93. Ogłoszenia urzędowe	133
94. Komunikaty i zawiadomienia	136
95. Dział nieurzędowy	137

ROZPORZĄDZENIE
Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 22 marca 1928 r.

w sprawie zmiany niektórych przepisów o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska oraz sędziów i prokuratorów.

Na zasadzie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. W art. 7 ustęp ostatni, zdanie ostatnie, ustawy z dnia 9-go października 1923 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych i wojska (Dz. U. R. P. Nr. 116, poz. 924) dodaje się po słowach:

„Jeżeliby jednak następny szczebel w danej grupie był” słowa: „równy lub”.

Art. 2. Art. 10 ustęp ostatni wymienionej ustawy z dnia 9 października 1923 r. uchyla się.

Art. 3. W art. 15 wymienionej ustawy z dnia 9 października 1923 r. skreśla się wyraz „stałym”, a w art. 19 ustęp 1 teje ustawy słowo „stali”.

Art. 4. Do art. 14 ustawy z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107) dodaje się następujący ustęp:

„Sędziowie i prokuratorzy jednak, którzy w chwili wejścia w życie ustawy niniejszej byli już sędziami sądu apelacyjnego lub prokuratorami przy tym sądzie, a przed zamianowaniem ich na to stanowisko pobierali na zasadzie ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o uposażeniu sędziów i prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 436) w grupie II uposażenia dodatek starszeństwa w kwocie 2.100 lub 2.400 mk. otrzymują w grupie C, jeżeli pobierali w grupie II uposażenia dodatek starszeństwa w kwocie 2.100 mk. uposażenie wyższe o jeden szczebel, jeżeli zaś pobierali w ostatnio wymienionej grupie dodatek starszeństwa w kwocie 2.400 mk. uposażenie wyższe o dwa szczeble od uposażenia, jakieby im przysługiwało na mocy poprzedniego ustępu”.

Art. 5. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Skarbu, Ministrowi Sprawiedliwości oraz innym właściwym ministrom.

Art. 6. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 marca 1928 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki.*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski.

Minister: *K. Bartel.*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski.*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski.*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz.*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz.*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki.

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski.*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski.*

Minister Komunikacji: *Romocki.*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski.*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz.*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz.*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński.*

76.

R O Z P O R Z ą D Z E N I E

P r e z y d e n t a R z e c z y p o s p o l i t e j

z dnia 22 marca 1928 r.

o komisjach weryfikacyjnych.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. Osobom, pozostającym w służbie państwowej, w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, którym przysługiwało na podstawie ustaw z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 419 do 436) prawo do zaliczenia do wysługi lat czasu poprzedniej służby państwowej lub samorządowej w b. państwach zaborczych, względnie czasu pracy za-

wodowej, czas ten może być zaliczony do czasu służby, jeżeli zaliczenia na podstawie wyżej wymienionych ustaw nie dokonano bez winy tych osób, oraz jeżeli osoby te zgłoszą swoje prawa w terminie do dnia 31 grudnia 1928 r.

Art. 2. Celem wykonania niniejszego rozporządzenia utworzone zostaną przy wszystkich władzach naczelnych komisje weryfikacyjne, których skład i tryb postępowania określi rozporządzenie Rady Ministrów.

Art. 3. Zaliczenie dokonane na podstawie niniejszego rozporządzenia wywiera te same skutki prawne, jak zaliczenie dokonane na podstawie ustaw z dnia 13 lipca 1920 r. (Dz. U. R. P. Nr. 65, poz. 429 do 436) z tym wyjątkiem, że nie daje prawa do dodatku za wysługę lat, oraz do różnicy uposażenia za czas do dnia 31 grudnia 1928 r.

Art. 4. Wykonanie niniejszego rozporządzenia porucza się Prezesowi Rady Ministrów i Ministrowi Skarbu oraz właściwym ministrom.

Art. 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki.*

Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski.

Minister: *K. Bartel.*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski.*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski.*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz.*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz.*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki.

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski.*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski.*

Minister Komunikacji: *Romocki.*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski.*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz.*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz.*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński.*

Z A R Z Ą D Z E N I E

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 17 lutego 1928 r. L. I-21663/27.

w sprawie obowiązków zastępców inspektora szkolnego.

Na podstawie art. 1 i 10 ustawy z dnia 4 czerwca 1920 r. o tymczasowym ustroju władz szkolnych (Dz. U. R. P. № 50 poz. 304) zarządzam, co następuje:

§ 1. Zastępca inspektora szkolnego jest urzędnikiem bezpośrednio podległym inspektorowi szkolnemu i pomocnikiem jego w pracy organizacyjnej oraz w kierownictwie i nadzorze pedagogicznym i administracyjnym szkolnictwa powszechnego, wychowania przedszkolnego i oświaty pozaszkolnej w powiecie (mieście).

§ 2. Inspektor szkolny dzieli powiat (miasto) na rejony i, zatrzymując jeden rejon przy sobie, pozostałe powierza zastępcom; podział ten wymaga zatwierdzenia przez władzę szkolną II instancji.

§ 3. W obrębie powierzzonego sobie rejonu zastępca inspektora szkolnego:

- A. 1) pełni nadzór pedagogiczny nad powierzonymi jego opiece publicznymi i prywatnymi szkołami powszechnymi oraz zakładami wychowania przedszkolnego i oświaty pozaszkolnej przez ich wizytację;
- 2) nadaje kierunek pedagogiczny publicznym szkołom powszechnym przez konferencje nauczycielskie, lekcje metodyczne, wykłady i odczyty;
- 3) wpisuje spostrzeżenia wizytacyjne do arkusza kwalifikacyjnego;
- 4) prowadzi dochodzenia wstępne przeciwko nauczycielom publicznych szkół powszechnych i wychowawczyniom ochronek państwowych;
- 5) czuwa nad wychowaniem zarządzeń inspektora szkolnego i władz wyższych;
- 6) współdziała z odnośnymi urzędami w sprawach sanitarnych i higieny szkolnej;
- 7) bada z organami gminnego samorządu szkolnego potrzeby szkolne i oświatowe;
- B. 8) przedkłada inspektorowi szkolnemu opinie i wnioski w sprawach:
- a) projektów sieci szkolnej,
  - b) budowy szkół,
  - c) otwierania szkół poszczególnych,
  - d) budżetów szkolnych,
  - e) koncesyj na otwarcie prywatnych szkół powszechnych oraz ochronek,
  - f) przyznawanie prawa publiczności prywatnym szkołom powszechnym,
  - g) zarządzeń, wynikających ze stosunków służbowych nauczycieli publicznych szkół powszechnych i ochronek państwowych,

h) zatwierdzania i usuwania kierowników, wzgl. nauczycieli prywatnych szkół powszechnych.

§ 4. Poza obowiązkami, o których mowa w § 3, inspektor szkolny może zastępcy inspektora szkolnego powierzyć czasowo i inne czynności.

Powierzenie zastępcy inspektora szkolnego na stałe innych poza wymienionymi w § 3 czynności wymaga zatwierdzenia władzy szkolnej II instancji.

§ 5. Zastępca inspektora szkolnego bierze udział w posiedzeniach Rady Szkolnej Powiatowej (Miejskiej) bez prawa głosowania, z prawem jednak zabierania głosu w dyskusji poza kolejną mówców każdorazowo za zgodą inspektora szkolnego.

§ 6. Zastępca inspektora szkolnego składa inspektorowi szkolnemu perjodyczne sprawozdania wizytacyjne w terminach i podług wzoru, określonych przez właściwe władze szkolne II instancji.

§ 7. Zastępca inspektora szkolnego podpisuje „za inspektora szkolnego” korespondencję urzędową w sprawach, których podpisywanie zostało mu powierzone przez inspektora szkolnego.

§ 8. Wszystkie czynności, na mocy postanowień rozporządzenia niniejszego powierzone zastępcy inspektora szkolnego, podlegają kontroli inspektora szkolnego.

Za te czynności, w szczególności zaś za czynności, wynikające z włożonych na niego w § 3 obowiązków, zastępca inspektora szkolnego jest wspólnie z inspektorem szkolnym odpowiedzialny przed władzami wyższymi.

§ 9. W razie czasowej nieobecności inspektora szkolnego wszystkie prawa i obowiązki inspektora szkolnego przyjmuje jego zastępca, a jeżeli jest ich więcej, jeden z zastępców, wyznaczony przez inspektora szkolnego.

Pełniący obowiązki inspektora szkolnego zastępca podpisuje korespondencję „w zastępstwie inspektora szkolnego”.

Inspektor szkolny, powierzając na czas swej nieobecności pełnienie swych obowiązków zastępcy inspektora szkolnego, może zastrzec wstrzymanie załatwienia pewnych spraw aż do swego powrotu.

§ 10. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie po upływie dni 7 od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Z chwilą wejścia w życie zarządzenia niniejszego traci moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 19 maja 1921 r. w sprawie zakresu kompetencji zastępców inspektorów szkolnych (Dz. Urz. Ministerstwa W. R. i O. P. № 10 poz. 102).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(-) Dr. Dobrucki

O K Ó L N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dn. 7 marca 1928 r. L. O. H. fiz. 256/28.

do Kuratorów Okręgów Szkolnych i do Województwa Śląskiego.
w sprawie świąt sportowych młodzieży.

Doświadczenia, poczynione podczas przygotowania młodzieży do święta sportowego i przeprowadzania zawodów i pokazów, wskazują na konieczność podkreślenia obowiązujących już pod tym względem wytycznych ew. ich rozszerzenia.

Należy więc zwrócić uwagę na to, aby zaprawa do zawodów nie była prowadzona zbyt intensywnie w ostatnich tygodniach kosztem innych przedmiotów nauczania lub dodatkowo przed rozpoczęciem nauki, bo wywołuje to tylko szkodliwe przemęczenie.

Święta sportowe winny zobrazować możliwie dokładny i rzeczywisty rezultat rocznej pracy zakładu. Wyłącznieść lub przewaga pokazów jednostkowych przeczy intencji ustanowienia tych świąt. Na święto sportowe winny składać się prócz zawodów sportowych i w grach dwie lekcje gimnastyki: jedna z niższą, druga z wyższą klasą szkoły średniej. W zawodach zaś należałoby uwzględniać wyłącznie mecze lekkoatletyczne zespołów w formie wielobojów, a nadto zawody w sportach wodnych i grach.

Święto sportowe ma być świętem nie tylko dla młodzieży, lecz również dla gron nauczycielskich i rodziców. Stąd podstawowem świętem jest święto sportowe danego zakładu.

Szkoły, znajdujące się w tej samej miejscowości lub miejscowościach bardzo sobie bliskich, urządzają terytorjalne międzyszkolne rozgrywki sportowe.

Jako trzeci typ świąt wystąpią dopiero zawody sportowe w siedzibie Kuratorjum, w których uczestniczą najlepsze drużyny trzech zakładów. Te zawody odbywają się wówczas tylko, gdy koszty ich urządzenia są możliwe bez pomocy finansowej Ministerstwa, są więc pod względem finansowym samowystarczalne.

Przy urządzaniu wszelkiego rodzaju świąt sportowych należy zwrócić uwagę na wzorową organizację zawodów tak, by zawody szybko po sobie następowały i nie przeładowały programów.

O zamierzonych zawodach sportowych w siedzibach Kuratorów należy uprzednio zawiadamiać Ministerstwo (Wydział Higjeny Szkolnej i Wychowania Fizycznego).

W świątach sportowych należy bezwzględnie unikać rozdawania drogocennych nagród. Najwłaściwszą nagrodą będą dyplomy i zdjęcia fotograficzne zwycięzców w grupach lub oddzielnie. Zdjęcia te możnaby wywieszać w kurytarzach szkolnych lub w odpowiedniej sali, a nadto gromadzić w albumach z odpowiedniami napisami i opisem, tworząc tem samem kronikę wychowania fizycznego danego zakładu.

Minister Wyznań Religijnych.
i Oświecenia Publicznego

(—) Dr. Dobrucki.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 3.III. 1928 r. Nr. O. H. fiz.-228/28.

Do wszystkich Kuratorów Okręgów Szkolnych, Liceum Krzemienieckiego i Wydziału Oświecenia Publicznego w Województwie Śląskiem,

w sprawie udziału hufców szkolnych w uroczystościach i dokonywania w nich inspekcji.

Zdarza się, że hufce szkolne są pociągane do wystąpień publicznych z okazji różnych miejscowych uroczystości i obchodów, które poza efektem zewnętrznym nie dają żadnych pozytywnych rezultatów i nic wspólnego nie mają z pracą przysposobienia wojskowego.

Ze względów wychowawczych uważam za konieczne, aby hufce szkolne brały udział w niektórych uroczystościach i świętach łącznie z wojskiem, ograniczam jednak te wystąpienia do najważniejszych przypadków:

Święto 3 maja,
 „ 15 sierpnia,
 „ 11 listopada,
 „ danego pułku,
 miejscowe święto p. w. i w. f.

oraz udział w uroczystościach urządzanych przez miejscowe władze i społeczeństwo na przyjazd Pana Prezydenta Rzplitej, Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych, Ministra Spraw Wojskowych, względnie najwyższych dostojników Państwa. O każdorazowym udziale hufców szkolnych w takich uroczystościach decyduje Dowódca Okręgu Korpusu po porozumieniu z odnośną władzą szkolną (kuratorem).

Dla zapewnienia pracy w hufcach szkolnych możliwie najdogodniejszych warunków, polecam dokonywanie inspekcji hufców szkolnych przez przełożone władze szkolne w granicach rzeczywistej potrzeby i w ten sposób, aby nie powodować zmiany zajęć przewidzianych rozkładem i nie wywoływać konieczności zarządzania nadzwyczajnych zbiórek hufców.

Analogiczne zarządzenia odnośnie do inspekcji wydał Minister Spraw Wojskowych w swoim zakresie.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

(—) *Dr. Dobrucki.*

O K Ó L N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 13 lutego 1928 r. (№ O. H. fiz. 72-28).

do Kuratorów Okręgów Szkolnych, do Wydziału Oświecenia Publicznego w Województwie Śląskiem, do inspektorów szkolnych, do dyrekcji i kierownictw szkół i do ogółu nauczycielstwa

w sprawie natrysków szkolnych.

Wdrażanie dziatwy i młodzieży szkolnej do utrzymywania ciała w czystości uważać należy za zasadniczą podstawę wychowania wogóle a wychowania fizycznego w szczególności.

Mając to na względzie, Ministerstwo niejednokrotnie przypominało nauczycielstwu o konieczności czuwania nad tą stroną wychowawczą.

Za najskuteczniejszy jednak środek powszechnie uznano wdrożenie dziatwy do tych zabiegów w samej szkole, włączenie kąpeli szkolnych do programu szkolnego.

W tym celu już w ministerjalnych projektach budynków szkolnych dla szkół powszechnych w szkołach o wyższym typie organizacyjnym uwzględnione zostały pomieszczenia na urządzenie natrysków szkolnych jako najtańszej i najdogodniejszej formy kąpeli. Niestety, względy oszczędnościowe spowodowały, że, gdy chodzi o szkoły powszechne, samorządy wybierały projekty raczej o programie minimalnym i tak ważne pomieszczenia w wielu razach pomijano.

Pragnąc położyć jak najmocniejszy nacisk na tę tak doniosłą sprawę wychowawczą, zarządzam, co następuje:

1) W sprawie pomieszczeń natryskowych:

a) przy opinjowaniu projektów świeżo wznoszonych budynków szkolnych tak państwowych, jak samorządowych i prywatnych, zwłaszcza dla większej liczby dziatwy i młodzieży szkolnej, władze szkolne powinny kierować się rozporządzeniem Ministerstwa z dnia 29 lutego 1925 r. (Dz. Urzędowy Ministerstwa z r. 1925 № 9, poz. 87) i czuwać nad tem, by w przedkładanych do zatwierdzenia planach budynków szkolnych o wyższym typie organizacyjnym, w razie niemożności doraźnej budowy natrysków szkolnych była przewidziana możliwość dobudowy ich lub budowy w przyszłości w oddzielnym budynku. W planach sytuacyjnych należy przeto przewidywać miejsce na cel powyższy;

b) w dawniej wzniesionych budynkach szkolnych, przeznaczonych dla większej liczby dzieci i pozbawionych urządzeń natryskowych, gdzie tylko to jest możliwe, dążyć należy do wykorzystania, czy to wysokich izb w podziemiu lub w przyziemiu, czy też pomieszczeń sąsiadujących np. z salą gimnastyczną lub stojących oddzielnie, na urządzenie w nich natrysków. Przestrzegać przytem należy, ażeby rozbieralnia, ze względu na łatwość nasycania się parą odzieży uczniów i możliwość ich przeziębienia, była starannie odosobniona od pomieszczenia kąpielowego. Za wzór takich tanich kąpielisk szkolnych w oddzielnych specjalnie na ten

cel przerobionych budynkach służyć mogą urządzenia natryskowe szkolne przy gimnazjach państwowych w Płocku i w Chełmie;

c) po wsiach, gdzie większość szkół jest niżej zorganizowanych i urządzeń natryskowych w swych pomieszczeniach nie posiada, pp. inspektorowie szkolni i kierownicy szkół winni zachęcać zarządy gmin do budowy łaźni wiejskich i wdrażać dzieci do korzystania z tych urządzeń;

d) w szkołach państwowych koszty urządzeń natrysków, przeróbek pomieszczeń i instalacyj do powyższego celu, dalej, koszty eksploatacji kąpielisk pokrywać można częściowo z dobrowolnych opłat rodziców i opiekunów. Mniej zamożnym szkołom Ministerstwo w poszczególnych przypadkach będzie starało się, w miarę możliwości, przyjść z pomocą finansową.

2) W sprawie sposobu wykorzystywania natrysków szkolnych:

a) korzystanie z natrysków szkolnych tam, gdzie one istnieją, wcielić należy do obowiązkowych zajęć szkolnych, wyznaczając na to dla każdej klasy specjalne godziny przynajmniej raz na miesiąc, a jeśli się uda, i częściej, przytem, o ile można, nie w ostatnich godzinach szkolnych, lecz tak, by uczniowie mogli przez jakiś czas po kąpieli przebywać w szkole;

b) jeśli szkoła nie posiada własnych urządzeń natryskowych, winna wykorzystać urządzenia te w szkole sąsiedniej, gdzie takie urządzenia istnieją, oczywiście po porozumieniu się z dyrektcją tejże szkoły, albo też w publicznym budynku kąpielowym, przytem baczyć należy, by dziatwa, zwłaszcza młodsza, dostatecznie po kąpieli wypoczywała i nie wychodziła na powietrze zbyt rozgrzana;

c) podczas kąpieli klasowych nad uczniami czuwają wychowawcy odpowiednich klas, a w szkołach powszechnych nad młodszą dziatwą higienistki szkolne tam, gdzie są one czynne;

d) zwalniać z natrysków szkolnych może tylko władza szkolna (kierownik szkoły, wychowawcy) w porozumieniu z opieką higieniczno-lekarską.

Kuratorja będą w sprawozdaniach rocznych, składanych Ministerstwu o stanie higieny szkolnej i wychowania fizycznego, zgodnie z okólnikiem z dnia 2 września 1925 r. № O. Prez. 10389-25, zaznaczać, w ilu szkołach w roku sprawozdawczym zostały świeżo zaprowadzone urządzenia natryskowe.

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego

(—) Dr. Dobrucki

81.

O K Ó L N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 30 marca 1928 r. Nr. O. Prez.-2120-28.

w sprawie wycieczek szkolnych do Czechosłowacji.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, opierając się na piśmie Konsulatu Polskiego w Pradze, zawiadamia, że wycieczki szkolne, udające się do Czechosłowacji, składać winny podania o zniżki kolejowe oraz o zniżki od opłat wizowych w odnośnych Konsulatach czeskosłowackich w Polsce, gdyż władze czeskosłowackie zasadniczo nie załatwiają podań, na których brak opinii Konsulatów czeskosłowackich w Polsce.

Naczelnik Wydziału
Dr. M. Pollak.

82.

O K Ó L N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 3 kwietnia 1928 roku Nr. O. Prez.—2165-28.

w sprawie nabywania świadectw i druków szkolnych.

Nawiązując do okólników z dnia 7 kwietnia 1927 r. Nr. O. Prez. 2201/27 i z dnia 27 stycznia 1928 r. Nr. O. Prez.—648/28 zawiadamiam że dyrekcje wszystkich szkół powszechnych, zakładów kształcenia nauczycieli i gimnazjów mogą zamawiać i nabywać wszelkiego rodzaju świadectwa i druki szkolne — *z wyjątkiem świadectw dojrzałości* — w księgarniach, względnie składach, którym została oddana sprzedaż przez Drukarnię Państwową w Warszawie. — O każdym upoważnieniu tego rodzaju będą Kuratorja zawiadamiane wprost przez wspomnianą Drukarnię.

Świadectwa dojrzałości nadal zamawiać należy wyłącznie bezpośrednio w Drukarni Państwowej w Warszawie.

Naczelnik Wydziału.
Dr. M. Pollak.

83.

O K Ó L N I K

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

z dn. 6 kwietnia 1928 r. L. III. A. 2814/28.

Do Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego w Wilnie.

w spr. uprawnienia uczniów szkół zawodowych, odbywających praktykę zawodową po uzyskaniu świadectwa tymczasowego ukończenia nauki.

Wyjaśniam, iż absolwenci szkół zawodowych, odbywający praktykę zawodową, przewidzianą przez statut tych szkół, po uzyskaniu t. zw. świadectwa tymczasowego ukończenia szkoły — winni być traktowani jak uczniowie, uczęszczający do szkoły i korzystają z tych samych uprawnień, jak i ci uczniowie.

Dyrektor Departamentu.

(—) *M. Jarniński.*

84.

O K Ó L N I K

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 22 marca 1928 r. L. II-3901/28

w sprawie III ogólnopolskiego Zjazdu Nauczycieli Geografji.

Zarząd Główny Zrzeszenia Polskich Nauczycieli Geografji we Lwowie zwrócił się do Ministerstwa z prośbą o poparcie zjazdu, który odbędzie się we Lwowie w dniach 27, 28 i 29 maja 1928 r. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, przychylając się do tej prośby, oznajmia, że konkretne prośby nauczycieli, pragnących wziąć udział w zjeździe, o urlop na okres zjazdu t. j. od 27—29 maja r. b. należy traktować przychylnie.

Minister

(—) *Dr. Dobrucki.*

85.

O K Ó L N I K

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 27 kwietnia 1928 r. L. O-14739-28.

Do Dyrekcji szkół średnich i Panów Inspektorów Szkolnych

w sprawie III Ogólnopolskiego Zjazdu Nauczycieli Geografji.

W związku z zarządzeniem Pana Ministra W. R. i O. P. z dnia 22 marca 1928 r. Nr. II-3901/28 Kuratorjum poleca zachęcić nauczycieli szkół średnich oraz wyżej zorganizowanych szkół powszechnych do wzięcia

udziału w III Ogólno-polskim Zjeździe Nauczycieli Geografji, który odbędzie się we Lwowie w dniach 27, 28 i 29 maja r. b. Otwarcie zjazdu nastąpi w dniu 27 maja o godz. 9-ej rano w auli politechniki (ul. Leona Sapiehy).

p. o. Naczelnika Wydziału
J. Małowieski.

86.

O K Ó L N I K

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 2 maja 1928 r. L. O.-15170-28.

Do wszystkich Dyrekcyj szkół i zakładów, podległych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego oraz Panów Inspektorów Szkolnych w sprawie przedstawienia „Kościuszko pod Raławicami”.

„Teatr widowiskowo-batalistyczny” urządza w szeregu miast przedstawienie pod gołym niebem sztuki Anczyca p. t. „Kościuszko pod Raławicami”

Przedstawienia odbywać się będą w soboty, niedziele i święta o godz. 15-ej z całym aparatem batalistycznym z tłumem osób, biorących udział w przedstawieniu.

Część dochodu z przedstawień przeznaczona jest na rzecz „Rodziny Wojskowej” oraz Komitetu Opieki nad osiedlami dla bezdomnych.

Uważając to przedsięwzięcie za ważny czynnik propagandowo-wychowawczy w utrwaleniu poczucia polskiej państwowości wśród młodzieży szkolnej oraz mając na uwadze cel, jaki przyświeca tej akcji, polecam zachęcić młodzież szkolną do gremjalnego wzięcia udziału w przedstawieniach, urządzanych w poszczególnych miastach.

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *St. Pogorzelski.*

87.

O K Ó L N I K

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 2 kwietnia 1922 r. L. O-11955-28.

Do Dyrekcyj (kierownictw) szkół i zakładów podległych Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego oraz Panów Inspektorów Szkolnych w sprawie zaświadczeń na ulgowe paszporty zagraniczne dla nauczycielstwa.

Ze względu na napływające bezpośrednio do Ministerstwa prośby nauczycielstwa o przyznanie zaświadczeń na ulgowe paszporty zagraniczne,

polecam — stosownie do zarządzenia Ministerstwa z dn. 24 marca r. b. L. O. Prez. Pas. 1035/28 — aby podania w powyższych sprawach, należycie umotywowane przez bezpośrednią władzę przełożoną nauczyciela, skierowywane były do Kuratorjum, które z kolei przesyłać je będzie do Ministerstwa.

Przytem zaznaczam—stosownie do powołanego wyżej zarządzenia— że w pierwszym rzędzie uwzględniane będą podania nauczycieli języków obcych, chcących dokształcać się na specjalnych kursach zagranicą (w tym wypadku do podania musi być załączony dowód przyjęcia na te kursy). Co do nauczycieli innych przedmiotów, to muszą oni w podaniu uzasadnić potrzebę odbycia dodatkowych studjów zagranicą w czasie wakacyj.

W obydwóch wypadkach Dyrekcja (Inspektor Szkolny) winna zaznaczyć w swym wniosku, czy wyjazd nauczyciela uważa za pożądany.

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *St. Pogorzelski.*

88.

O K Ó L N I K

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 18 kwietnia 1928 r. (L. O. 13959/28).

Do Dyrekcji i państwowych zakładów naukowych i Panów Inspektorów Szkolnych

w sprawie legitymacji urzędowych.

W związku z okólnikiem Kuratorjum z dnia 4 kwietnia 1927 r. L. O.—7489/27 w sprawie przysyłania wniosków na legitymacje (Dz. Urz. Kurat. O. S. Wileńskiego Nr. 4 poz. 83) wyjaśniam:

do p. 2. — Fotografia do legitymacji winna być rozmiaru co najmniej $5 \times 8\frac{1}{2}$ cm.

do p. 3. — W celu uproszczenia księgowania przychodów budżetowych należy opłaty za książeczki legitymacyjne wpłacać w miarę możliwości zbiorowo do Kasy Skarbowej za jednym pokwitowaniem. Zgłaszający się po nowe legitymacje nauczyciele składać zatem mają należne opłaty u swej przełożonej władzy, która wpłacać je ma do Kasy Skarbowej, a następnie kwit Kasy wraz z wykazem nauczycieli uprawnionych do otrzymania legitymacji przesyłać do Kuratorjum.

Zechcą Dyrekcje i Panowie Inspektorowie Szkolni zastosować się do tych wyjaśnień.

p. o. Naczelnika Wydziału.
Józef Małowieski.

O K Ó L N I K

Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 28.IV.1928 r. L. O-13699/28 r.

w sprawie kursu dla lekarzy szkolnych.

Z inicjatywy i pod kierownictwem Dyrektora Zakładu Higjeny U. S. B., prof. Karafy-Korbutta organizowany jest kurs dla lekarzy szkolnych. W skład Komitetu organizacyjnego wchodzi: prof. Karaffa-Korbut, dr. Malesszewski, dr. Minkiewicz, dr. Safarewicz i dr. Brokowski, jako Naczelnny Lekarz szkół powszechnych m. Wilna. Opiekę nad kursem przyjmuje Samorząd m. Wilna.

Program kursu stanowią będą wykłady teoretyczne i ćwiczenia praktyczne wymienione w załączonym wykazie.

Kurs będzie trwał w ciągu 3 trymestrów i zakończony będzie egzaminami oraz wydaniem świadectw.

Słuchaczem zwyczajnym kursu może być każdy lekarz, jako słuchacze nadzwyczajni przyjmowani będą nauczyciele szkół powszechnych i średnich.

Oplata za przesłuchanie kursu wynosić będzie od lekarzy szkolnych po 10 zł. z wyjątkiem lekarzy szkół powszechnych, którzy korzystają z kursu bezpłatnie.

Zapisy na kurs przyjmuje Wydział Szkolny Magistratu m. Wilna w godzinach od 9-ej rano do 2-ej po poł.

Kurs otwarty zostanie w dniu 2 maja r. b.

Zawiadamiając o powyższem zalecam usilnie P.P. Lekarzom Szkolnym przesłuchanie tego kursu.

Jednocześnie polecam poinformować o kursie grona nauczycielskie.

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego
S. Pogorzelski.

Załącznik do Nr. 0-13699/28.

Wykładowca	Kurs	Wykłady	Ćwiczenia
1. St. Brokowski	Zadanie samorządu w szkolnictwie powszechnem	2	—
2. St. Brokowski	Higieniczno-lekarska opieka w szkołach	6	—
3. St. Brokowski	Wychowanie fizyczne	8	—
4. M. Reicher	Antropologja i antropometrija w szkołach	6	6
5. K. Opoczyński	O konstytucjach	4	—
6. Weryho-Radziwiłłowiczowa	Przeszkolenie	6	2
7. R. Radziwiłłowicz	Psychologja i psychopatologja wieku szkolnego	10	4

8. St. Władyczko	Neuropatologia wieku szkolnego	4	2
9. W. Jasiński	Choroby wieku szkolnego	8	—
10. L. Łukowski	Niedokrwistość i choroby krwi	4	2
11. J. Szymański	Choroby oczu wieku szkolnego	4	4
12. T. Gryglewicz	Epidemiologia chorób wieku szkolnego	6	1
13. M. Moszyński	Organizacja leczenia dziatwy szkolnej	2	—
14. Mancewicz	Stomatologia w szkole	4	6
15. S. Załuska	Ortopedia w szkole	4	4
16. J. Szmurło	Otolaryngologia szkolna	4	4
17. A. Borowski	Walka z gruźlicą w szkole	4	2
18. Łukiewicz	Walka z chorobami wenerycznymi w szkole	6	—
19. St. Brokowski	Alkoholizm szkolny	2	—
20. Czyżewski	Ćwiczenia cielesne i gimnastyka	6	8
21. K. Karaffa-Korbutt	Statystyka sanitarna szkolna	4	4
22. Narebski	Budynek szkolny	6	8
23. A. Safarewicz	Wentylacja, oświetlenie i ogrzewanie szkół	6	10
24. A. Safarewicz	Utensylja szkolne	4	2
25. A. Safarewicz	Higjena nauczania	8	4
26. J. Szmurło	Internaty, szkoły leśne	6	—
27. M. Minkiewicz	Djetetyka odżw. dziatwy szkoln.	2	—
28. J. Kucharski	Ratownictwo	4	8
29. Macewicz	Poradnictwo zawodowe	6	8
30. K. Karaffa-Korbutt	Nauczanie higjeny w szkole	2	—
31. K. Karaffa-Korbutt	Eugenika i szkoła	8	—
32. K. Karaffa-Korbutt	Hygjena pracy nauczyciela	2	2

90.

OKÓLNİK

Do Dyrekcji szkół średnich ogólnokształcących w Wilnie.

z dnia 27 kwietnia 1928 roku II-13898-28.

Wileńskie Starostwo Grodzkie pismem z dnia 17 kwietnia 1928 r. L. 1886/V zawiadomiło, że właściciele szkół tańców otrzymali następujące upomnienie:

„Na podstawie okólnika Nr. 24 Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 14 grudnia 1927 r. udział młodzieży szkolnej w lekcjach tańców, odbywanych w przedsiębiorstwach koncesjonowanych i u nauczycieli tańców dozwolony jest wyjątkowo tylko w wypadku, jeśli przedsiębiorca uzyska na to odpowiednie zezwolenie.

Biorąc powyższe pod uwagę, zabraniam uczęszczania młodzieży szkolnej do zakładu Pana pod groźbą cofnięcia wydanego przeze mnie zezwolenia na prowadzenie szkoły tańców”.

Treść upomnienia powyższego winna być podana młodzieży do ogólnej wiadomości.

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego
St. Pogorzelski.

91.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 12.IV.1928 r. L II—12754/28.

Do Dyrekcji wszystkich gimnazjów państwowych i prywatnych na obszarze Okręgu Szkolnego Wileńskiego

ostateczny wykaz zakładów, wyznaczonych dla odbywania praktyki przedegzaminowej.

Ustalam ostatecznie wykaz szkół, wyznaczonych—w myśl rozporządzenia Ministerstwa W. R. i O. P. z dn. 3 lipca 1926 r. (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. Nr. 11/1926 poz. 128 i 129), rozszerzonego rozporządzeniem Ministerstwa z dn. 10 maja 1927 r. (Dz. Urz. M. W. R. i O. P. Nr. 8/27 poz. 112)—dla odbywania praktyki przedegzaminowej. Szkoły te są następujące:

1. wszystkie gimnazja państwowe w Wilnie 7) i w Okręgu (10).
2. gimnazja z prawami publiczności:
  - OO. Jezuitów w Wilnie,
  - SS. Nazaretanek „
  - Archidiecezjalne „
  - K. Ks. Misjonarzy „
  - Chaima Epsztejna „
  - Ferdynanda Welera w Wilnie,
  - Ety Dziecielskiej „
  - T-wa Rozpowszechniania Oświaty w Wilnie,
  - Żyd. T-wa Pedagogów, „
  - Litewskie im. Witolda Wielkiego „
  - Walentyny Szulickiej w Baranowiczach,
  - Żyd. T-wa Szkoły Średniej w Słonimie,
  - Polskie im. Tomasza Zana w Mołodecznie,
  - Komitetu Rodzielskiego w Nowogródku,
  - Gimnazjum Towarzystwa Szkoły Średniej w Stołpcach.
3. Licea:
  - P. P. Benedyktynek w Wilnie,
  - im. Filomatów w Wilnie.

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *St. Pogorzelski.*

OKÓLNİK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

Do Dyrekcji gimnazjów państwowych i prywatnych Okręgu.

W sprawie przyjmowania uczniów i egzaminów wstępnych.

Celem ujednostajnienia trybu postępowania przy przyjmowaniu nowych uczniów i egzaminach wstępnych do klas II—VII włącznie na rok szkolny 1928—29 zarządzam, co następuje:

1) Dyrekcja ogłosi w miejscu widocznym w przedsiönku szkoły — ewentualnie również w prasie miejscowej — termin wnoszenia podań o przyjęcie do klas II—VII (włącznie) z wyraźnym zaznaczeniem, w których klasach są miejsca wolne i w jakiej ilości.

Termin wnoszenia podań należy oznaczyć na czas od 15 maja do 10 czerwca r. b.

2) Dyrekcja ma prawo dopuścić do egzaminu wstępnego do klas II—VII (wł.) tylko tych kandydatów, którzy osiągną 1. VII. 1928 przepisany wiek (dla klas II—10^{1/2}—13 lat, dla kl. III—11^{1/2}—14 lat i t. d.). Podania innych kandydatów muszą być skierowane do Kuratorjum do decyzji, od której Dyrekcja uzależni przyjęcie.

3) Egzamin wstępny kandydatów dopuszczonych do klas II—VII (wł.) odbędą się w dniach od 15—30 czerwca r. b. Poza ten termin egzaminów przeciągać nie wolno.

4) Po ukończeniu egzaminów wstępnych Dyrekcja prześle w terminie nieprzekraczalnym do dnia 5 lipca 1928 r. **wykaz uczniów, którzy egzaminu wstępnego nie zdali i nie zostali przyjęci do tej klasy, do której zdawali.** (Ewentualnie podać, o ile zostali przyjęci, do której klasy).

Na zasadzie tych wykazów, nadesłanych przez wszystkie gimnazja, Kuratorjum udzieli Dyrekcjom wskazówki, którzy uczniowie **nie mają prawa zdawać powtórnie** egzaminu wstępnego we wrześniu 1928 r. Zapobiegnie to nadużyciom, jakie miały miejsce w bieżącym roku szkolnym.

5) Podania uczniów o dopuszczenie do egzaminu wstępnego w czerwcu do klasy VIII-ej skieruje Dyrekcja ze swoją opinią do Kuratorjum, bez krórego zezwolenia uczeń dopuszczony być **nie może.**

6) O ile okażą się jeszcze miejsca wolne w poszczególnych klasach po ukończeniu egzaminów wstępnych w czerwcu r. b., Kuratorjum może zezwolić na dodatkowe odbycie egzaminu wstępnego do tych klas we wrześniu 1928 r. Zainteresowani kandydaci wniosą jednak indywidualne podania przez Dyrekcję Gimnazjum do Kuratorjum celem uzyskania zezwolenia. Dyrekcja winna na podaniu stwierdzić, że jest miejsce wolne w klasie.

7) Przy przeprowadzaniu egzaminów wstępnych należy zastosować się ściśle do Okólnika Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 9 maja 1927 r. (Dz. Urz. M-wa W. R. i O. P. Nr. 12 ex 1927 poz. 200 punkt 3) i Okólnika Ministerstwa W. R. i O. P. z dn. 22 sierpnia 1927 r. (Dz. Urz. M-wa W. R. i O. P. Nr. 12 ex 1926 poz. 201).

8) Za ściśle zastosowanie się do wyżej podanych wskazówek czynię osobście odpowiedzialnym Pana Dyrektora Zakładu.

p. o. Naczelnika Wydziału
(—) J. Wątarek.

93.

Ogłoszenia urzędowe.

Prawa publiczności dla szkół prywatnych Okręgu Szkolnego Wileńskiego.

Pan Minister W. R. i O. P. dekretem z dn. 17.IV.28 r. L. II-4989/28 nadał prawa publiczności następującym szkołom średnim okr. szkolnego w Wilnie:

I. **pełne prawa** gimnazjów państwowych, przewidziane w § 1 lit. a rozporządzenia z dnia 7 listopada 1924 r. Nr. 12600/II (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 20/142 z 1924 r. poz. 206)

a) *aż do odwołania*

**na obszarze województwa wileńskiego:
w Wilnie:**

- 1) Gimnazjum męskiemu O. O. Jezuitów,
- 2) Gimnazjum żeńskiemu Zgromadzenia S. S. Najświętszej Rodziny z Nazaretu,

b) *na przeciąg roku szkolnego 1928/29*

**na obszarze województwa nowogródzkiego:
w Baranowiczach:**

- 3) Gimnazjum koedukacyjnemu Walentyny Szulickiej,
**na obszarze województwa wileńskiego:
w Wilnie:**

4) Gimnazjum koedukacyjnemu z polskim językiem nauczania Chaima Epsztejna,

II. **niepełne prawa** gimnazjów państwowych, przewidziane w § 1 lit. b. przytoczonego rozporządzenia

na przeciąg roku szkolnego 1928/29

**na obszarze województwa nowogródzkiego:
w Stołpcach:**

- 1) Gimnazjum koedukacyjnemu Towarzystwa Szkoły średniej,
**na obszarze województwa wileńskiego:
w Mołodecznie:**

2) Polskiemu gimnazjum koedukacyjnemu im. Tomasza Zana Towarzystwa Szkoły Polskiej,
w Wilnie:

3) Gimnazjum archidiecezjalnemu męskiemu Kurji Metropolitalnej Wileńskiej rzymsko-katolickiej,

- 4) Gimnazjum koedukacyjnemu Ferdynanda Welera,
- 5) Gimnazjum koedukacyjnemu Żydowskiego Towarzystwa Pedagogów,
- 6) Gimnazjum koedukacyjnemu Ety Dzieścielskiej,
- 7) Liceum żeńskiemu im. Filomatów — Stanisławy Pietraszkiewiczówny,
- 8) Liceum żeńskiemu im. św. Scholastyki—Zgromadzenia P. P. Benedyktynek,

III. **niepełne prawa** gimnazjów państwowych—z zastrzeżeniem, przewidzianem w § 4 przytoczonego rozporządzenia
na przeciąg roku szkolnego 1928/29

na obszarze województwa nowogródzkiego:

w Lidzie:

- 1) Gimnazjum koedukacyjnemu Magistratu miasta Lidy,

w Nowogródku:

- 2) Gimnazjum koedukacyjnemu z białoruskim językiem nauczania dla klas od I do IV włącznie,

w Słonimie:

- 3) Gimnazjum koedukacyjnemu Żydowskiego Towarzystwa Szkoły Średniej,

na obszarze województwa wileńskiego:

w Drui:

- 4) Polskiemu gimnazjum koedukacyjnemu im. Króla Stefana Bato-rego — Zgromadzenia O. O. Marjanów,

w Wilnie:

- 5) Gimnazjum koedukacyjnemu z litewskim językiem nauczania im. Witolda Wielkiego — Litewskiego Stowarzyszenia Oświatowego „Rytas”,
- 6) Gimnazjum męskiemu Zgromadzenia Ks. Ks. Misjonarzy,
- 7) Gimnazjum koedukacyjnemu Towarzystwa Rozpowszechniania, Oświaty,
- 8) Gimnazjum koedukacyjnemu im. Tadeusza Czackiego — Stefana Świętorzeckiego,
- 9) Liceum żeńskiemu Zgromadzenia S. S. Wizytek.

Przyp. Redakcji. Ewentualne uzupełnienia powyższego spisu zostaną ogłoszone później.

Komunikat.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego ogłasza konkurs na stypendja (częściowo urlopy płatne) dla osób, pragnących się kształcić na nauczycieli przedmiotów pedagogicznych w zakładach kształcenia nauczycieli szkół powszechnych.

1. Kandydaci winni mieć ukończone studia akademickie i bądź to zdany egzamin magisterski, doktorski lub nauczycielski z jakiegokolwiek przedmiotu, bądź też winni być tak zaawansowani w zdawaniu tego egzaminu, że będą mogli skutecznie prowadzić studia pedagogiczne.

2. Kandydaci zakwalifikowani zobowiążą się do dwuletnich studjów pedagogicznych we wskazanym przez Ministerstwo uniwersytecie oraz, po zdaniu odpowiednich egzaminów, do czteroletniej pracy w zakładzie kształcenia nauczycieli szkół powszechnych, wskazanym przez władze szkolne.

3. Kandydaci zakwalifikowani otrzymują stypendja, zapewniające im utrzymanie lub nominacje na stanowiska nauczycieli seminarjów i urlopy płatne na czas studjów.

Podania należy składać do dnia 1 czerwca 1928 r. i kierować je do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego—Departament Szkolnictwa Powszechnego — Bagatela 12.

Do podań, w których winny być również wskazane nazwiska i adresy dwuch osób, mogących udzielić opinji o kandydacie, należy dołączyć:

1. Dokumenty szkolne, lub uwierzytelnione odpisy tych dokumentów.

Studenci szkół akademickich winni przedstawić zaświadczenie swoich władz o dotychczasowych studjach i egzaminach.

2. Własnoręcznie napisany życiorys, uwzględniający szczegółowo przebieg dotychczasowego kształcenia się.

3. Informację, jakimi językami obcemi kandydat włada i w jakim stopniu.

Wobec tego, że jest przewidywane skierowanie kilku osób na dwuletnie studia pedagogiczne zagranicę (prawdopodobnie do Genewy, Wiednia, Hamburga lub Lipska), kandydaci, którzyby chcieli wyjechać zagranicę, winni to w podaniu zaznaczyć, wskazać, gdzie pragnęliby studjować i przytoczyć powody, które ich skłaniają do chęci wyjazdu na studia zagranicę i do wyboru danego miejsca studjów.

Uznanie dla Państwowego Seminarjum Nauczycielskiego żeńskiego w Trokach.

Do Pana Kuratora Wileńskiego Okręgu Szkolnego w Wilnie.

W dniach 27 i 28 kwietnia r. b. w m. Trokach, powiatu Wileńsko-Trockiego, wybuchł dwukrotnie pożar, przyczem ogień z błyskawiczną szybkością objął kilka budynków i zagrażał katastrofą całej dzielnicy, zabudowanej gęsto starymi drewnianymi domami.

W akcji ratowniczej zorganizowanej w m. Trokach brały czynny udział wychowanki miejscowego Seminarjum Nauczycielskiego z Dyrektorką tego Seminarjum p. *Rutkowską* na czele, niosąc niezmordowaną pracę ratowniczą podczas dwukrotnego pożaru i z całkowitem poświęceniem ratując zagrożonych mieszkańców oraz ich mienie.

Uprzejmie proszę Pana Kuratora o wyrażenie mego uznania i gorącego podziękowania Dyrektorce Seminarjum Nauczycielskiego p. *Rutkowskiej* oraz wychowanicom pomienionego Seminarjum.

Wojewoda

(—) *Wł. Raczkiewicz.*

Do Pana Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego w Wilnie.

Podczas pożaru w Trokach, co miało miejsce w dniu 27 b. m., poważnie był zagrożony państwowy budynek pocztowy wraz z całym mieniem.

Dzięki jednak energicznej akcji obronnej miejscowej ludności, a w szczególności: Profesora Seminarjum żeńskiego pana Jaworskiego Ludwika, nauczycielki pani Kuczyńskiej Ludwika, licznych uczenic i woźnego Seminarjum Klima Albina, którzy to bronili zagrożonego mienia z narażeniem własnego życia, budynek ten i mienie udało się ocalić.

Wobec powyższego czuję się w obowiązku przesłać na ręce Pana Kuratora wyrazy uznania i podziękowania dla ciała nauczycielskiego i dla uczennic Seminarjum Nauczycielskiego w Trokach, za ich czyn obywatelski.

Prezes Poczty i Telegrafów
(—) *inż. J. Żółtowski.*

L. 5234 III z dnia 1-V 1928 r.

Zamieszczając powyższe pisma z uznaniem podnoszę ofiarność Dyrekcji, nauczycielstwa i uczennic Seminarjum Państwowego w Trokach.

Zachowanie się uczenic świadczy o tem, że Dyrekcja i grono nauczycielskie kładzie wybitny nacisk na wyrobienie w młodzieży uczuć obywatelskich i ducha ofiarności.

p. o. Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *St. Pogorzelski.*

94.

Komunikaty i zawiadomienia.

Kurs regionalny w Trokach i wycieczka.

Podając niżej projekt programu kursu regionalnego w Trokach i wycieczki, organizowanych przez Sekcję P. U. R. Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych (Warszawa, ul. Wspólna 23 m. 12), Kuratorjum zachęca nauczycielstwo do czynnego w nich udziału.

Projekt programu kursu regionalnego w Trokach od 8 do 21 lipca 1928 r.

1. „Ziemia Wileńska“ — 5 g. — prof. M. Limanowski.
2. „Zabytki Trok i Wilna“ — g. 5 — „ J. Remer.
3. „Architektura Wilna“ — g. 4—5 — „ J. Kłos.
4. „Pejzaż Wileński“ — g. 1—2 — „ F. Ruszczyc.
5. „Prehistorja Litwy“ — g. — „ W. Antoniewicz.
6. „Adam Mickiewicz“ — g. 5 — „ J. Pigoń.
7. „Etnografja ziem b. W. Ks. Lit.“ g. 5 — „ C. Ehrenkreutzowa.

8. „Sztuka ludowa“ — g. 2	—	p. H. Szramówna.
9. „Wielkie postacie wileńskie“	—	dr. W. Borowy.
10. „Melodje ludowe“ —	—	dyr. J. Wyleżyński.
11. „Troki w historii polskiej“	—	prof. S. Kościałkowski.
12. „Stosunki społeczno-gospodarcze“ i inne	„	W. Staniewicz.

Projekt marszruty wycieczki historyczno-literackiej po Wileńszczyźnie i Nowogródczyźnie od 22 do 28 lipca 1928 r.

I i II dzień	—	Wilno.
III —	„	Troki.
IV —	„	Oszmiana, Boruny, Krewa, Holszany, Lida, Nowogródek.
V —	„	Nowogródek, Świtez, Cząbrow, Woronicza, Tuhanowicze.
VI —	„	Mir, Nieśwież.

95.

Dział nieurzędowy.

Nowości wydawnicze.

Kuratorjum zwraca uwagę na księgę zbiorową p. t. „Stanisław Staszic“, wydawnictwo Lubelskiego Komitetu obchodu Setnej Roczniczy zgonu Stanisława Staszica i zaleca ją do bibliotek szkolnych. Księgę nabywać można w Komitecie (Lublin — Uniwersytet) po cenie niższej 70 zł. wraz z przesyłką pocztową.

1. *Ellen Key*. Stulecie dziecka. Przekład Izy Moszczeńskiej. Wyd. III. Nakładem „Naszej Księgarni“. Warszawa 1928 r. Cena 5 zł.

2. *Dr. Janina Rauch-Sobołewska*. Pogadanki o higienie. Wyd. „Naszej Księgarni“. Warszawa 1928 r. Cena 2 zł. 80 gr.

3. *Józef Ciembroniewicz*. Antek Sikora (Jak to on w szkółce powszechnej (Polskę budował). Nakł. „Naszej Księgarni“. Warszawa 1928 r. Cena 1 zł. 40 gr.

4. *Tadeusz Zieliński*, prof. Uniwersytetu Warszawskiego. Sofokles i jego twórczość tragiczna. Nakł. „Krakowskiej Spółki Wydawniczej“. Kraków 1928 r.

5. *Czasy Saskie*. Wybór źródeł. Opracował Józef Feldman, docent Uniw. Jagiellońskiego. Nakł. „Krakowskiej Sp. Wyd.“ (Biblioteka Narodowa). Kraków 1928 r.

6. *Słowo o wyprawie Igora*. Przełożył Julian Tuwim. Wstępem i wyjaśnieniami zaopatrzył Aleksander Brückner. Nakł. „Krak. Sp. Wyd.“ (Biblioteka Narodowa). Kraków. 1928 r.

7. *Juljusz Słowacki*. Marja Stuart. Opracował Józef Ujejski, prof. Uniw. Warszawskiego. Nakł. „Krak. Sp. Wyd.“ (Biblioteka Narodowa). Kraków 1927 r.

8. *Franciszek Zabłocki*. Sarmatyzm. Opracował Ludwik Bernacki. Nakł. „Krakowskiej Sp. Wyd.” (Biblioteka Narodowa). Kraków 1928 r.
9. *Łukasz Górnicki*. Dworzanin Polski. Opracował Roman Pollak. Nakł. „Krakowskiej Sp. Wyd.” (Biblioteka Narodowa). Kraków 1928 r.

Zjazd Koleżeński w rocznicę 10-ciolecia Seminarjum Naucz. Żeńs. im. Kr. Jadwigi w Wilnie.

W końcu bieżącego roku szkolnego odbędzie się Zjazd Koleżeński nauczycielek, byłych uczennic Seminarjum Naucz. Żeńs. im. Kr. Jadwigi w Wilnie.

Niniejszem Komitet Organizacyjny zwraca się z gorącym apelem do wszystkich Koleżanek pracujących w szkołach powsz. od 1917 r. by zechciały w najbliższym czasie nadesłać swe adresy do Komitetu pod adresem: Koleżanka Kubicka Pelagja, Wilno Augustjańska 4, albo Kol. Anzelewiczówna Wiktorja, Budslaw Szkoła Powsz.

Po nadesłaniu adresów Komitet niezwłocznie wyśle Koleżankom powiadomienia o terminie Zjazdu oraz program jego.

Niech na Zjeździe nie zbraknie żadnej koleżanki. Nie wątpimy, iż w sercu Każdej żarzy się ogień na ławie szkolnej wzniecany. Ożywić go, rozjaśnić, to cel Zjazdu a hasła jego: „razem młodzi przyjaciele!”.

Jednocześnie zwracamy się do Czciwego Grona byłych Nauczycieli Seminarjum Kr. Jadwigi z usilną prośbą o nadsyłanie swych adresów.

W czasie Zjazdu, który ma potrwać trzy dni, przewiduje się Kurs Społeczny z dziedziny oświaty pozaszkolnej.

Za Komitet Organizacyjny
W. Anzelewiczówna.

Odezwa Pol. Tow. Przyr. im. Kopernika.

Polskie Towarzystwo Przyrodników im Kopernika, wstępując w 53 rok swego istnienia, postanowiło zwrócić się do wszystkich przyrodników i miłośników przyrodznawstwa w Polsce z apelem do zrzeszenia się. Najodpowiedniejszym środkiem do tego celu są ramy organizacyjne najstarszego zrzeszenia przyrodniczego polskiego, jakim jest nasze Towarzystwo.

Wzywamy więc wszystkich przyrodników i miłośników przyrody do wstępowania w nasze szeregi.

W celu skupienia wszystkich, kto w Polsce interesuje się naukami przyrodniczymi, został zmieniony paragraf statutu Towarzystwa, dotyczący praw członków, a to mianowicie w ten sposób, że członkiem czynnym może być nie tylko pracownik naukowy, jak to było dotąd, lecz także każdy miłośnik nauk przyrodniczych. Dzięki temu wszyscy członkowie Towarzystwa mają równe prawa do udziału w zarządzie jego sprawami, niezależnie od ich stanowiska społecznego i rodzaju zajęć.

Dla zaspokojenia potrzeb intelektualnych swoich członków Towarzystwo wydaje 3 czasopisma, które wszystkim członkom są dostar-

czane gratis. Jest to przede wszystkim chlubnie znane, najstarsze w Polsce czasopismo przyrodnicze „Kosmos”. Dzieli się ono na dwie serje A i B. stanowiące dwa odrębne czasopisma „Kosmos. Serja A. Rozprawy” ogłasza oryginalne prace naukowe, badawcze i wychodzi w miarę gromadzenia materiału w objętości około 60 arkuszy rocznie. „Kosmos. Serja B. Przegląd Zagadnień Naukowych” jest kwartalnikiem, który w formie popularnej, ale ściśle naukowej traktuje ogólne zagadnienia przyrodznawstwa, podając jednocześnie spisy prac przyrodników polskich. Zeszyty jego mają 5—6 arkuszy objętości. Wreszcie trzecie pismo „Przyroda i Technika” jest miesięcznikiem wychodzącym w objętości 3 arkuszy co miesiąc, z wyjątkiem wakacyj (10 zeszytów rocznie). Pismo to podaje w formie zrozumiałej dla wszystkich, nie wyłączając młodzieży szkolnej, aktualne zdobycze naukowe oraz ruch organizacyjny w dziedzinie przyrodznawstwa. Wszystkie trzy czasopisma są bogato ilustrowane. Czyni to rocznie zgórá 100 arkuszy literatury przyrodniczej, niezbędnej dla każdej prywatnej i publicznej biblioteki.

Wszystkie te czasopisma otrzymuje się zadarmo po przystąpieniu do Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika, co pociąga za sobą wydatek zaledwie 20 zł. rocznie, tyle bowiem wynosi wkładka członkowska (wplacać można w ratach kwartalnych lub w 10 ratach miesięcznych po 2 zł.). Do tego trzeba dodać, że Kosmosu, Serji B. Przegląd Zagadnień Naukowych” w inny sposób wogóle otrzymywać nie można, gdyż jest on przeznaczony tylko dla członków Towarzystwa.

Przystąpienie do Towarzystwa daje jeszcze inne korzyści. Daje prawo udziału w zebraniach naukowych, zjazdach i wycieczkach, daje prawo korzystania z biblioteki, która już teraz ma zgórá 400 czasopism przyrodniczych zagranicznych, nie licząc czasopism polskich i wydawnictw nieperjodycznych i t. d.

Do Towarzystwa mogą przystępować nie tylko osoby fizyczne, ale i prawne Biblioteki, Szkoły, Towarzystwa i Związki oraz ich Oddziały (Ogniska, Koła). Zgłoszenie się do Towarzystwa jest bardzo proste. Wystarczy do tego wypełnić zamieszczony poniżej formularz i przesłać go do Oddziału Towarzystwa wraz z 5 zł. jako pierwszej raty wkładki członkowskiej. O przyjęciu do Towarzystwa decydują Zarządy Oddziałów, które zawiadamiają niezwłocznie o tem zgłaszających się.

Adres Oddziału Towarzystwa: Wilno, Słowackiego 15.

Formularz do wypełnienia.

Proszę o przyjęcie mnie w poczet członków Polskiego Towarzystwa im. Kopernika.

(Imię, nazwisko i zawód, możliwie czytelnie).

Adres:

Ogłoszenie.

Nakładem Księgarni Stowarzyszenia Nauczycielstwa Polskiego w Wilnie wydany został portret Prezydenta Rzplitej, Profesora Ignacego Mościckiego.

Portret wydany został w trzech odmianach na różnych papierach o przystępnej cenie w rozmiarze przepisowym. Portret ów mógłby mieć dobre zastosowanie w szkolnictwie, wobec czego Kuratorjum poleca go jako odpowiedni dla szkół.

Rozmiar i cena portretów: całość z marginesem 69×49 i sam portret 48×38, na papierze białym w cenie zł. 3, kremowym zł. 2.50 i oliwkowym zł. 3.

Zamieszczona odbitka jest zmniejszeniem portretu.

Warunki umieszczenia ogłoszeń: Cała strona zł. 120.—, Pół strony 65 zł.—
Cwierz strony zł. 35.—. Ogłoszenia mniejsze niż $\frac{1}{4}$ kolumny liczą się od wyrazu po 20 gr
za wyraz.

Ogłoszenia umieszcza się **tylko po zapłaceniu zgóry** przypadającej należności
(konto Nr. 30466) w P. K. O.. Administracja pozostawia bez odpowiedzi nadesłane do
druku ogłoszenia, o ile jednocześnie należność nie została wpłacona.